

Asia: Lausuntopyyntö Puolangan Vaarinkankaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta (KAIELY/241/2023)

Kainuun ELY-keskus
kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Pohjan Voima Oy:n ja Taaleri Energia Oy:n omistama hankekehitysyhtiö Haarasuonkankaan Tuulipuisto Ky suunnittelee 12 voimalan tuulivoimahanketta Puolangan kunnan lounaisosaan. Hanke sisältää tuulivoimapuiston ja sen sähkönsiirron. Tuulivoimapuiston hankealue on n. 20 km².

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankkeessa suunnitellaan tehtäväksi maastokaudella 2023 kanalintujen soidinpaikkaselvitykset, pesimälinnustoselvitykset, muutonseurannat ja lumijälkilaskenta.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen.

Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soittimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealueella tai sen läheisyydessä tehdään havaintoja kaikista neljästä suurpedosta (luonnonvaratieto.luke.fi). Lisäksi hankealue sijoittuu Kivesjärven (laumassa kaksi veljestä ja naaras, luetaan parireviiriksi) ja Kemilän (status: perhelauma 100 % TN) susilauman reviireille.

Suurpetojen osalta Luke näkee, että hankkeessa suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tässä hankkeessa tehtyjen selvitysten avulla määrittää.

Hankealueen läheisyyteen sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan keskeiset metsäpeuran kesälaitumet. Metsäpeuran osalta tulisi Oulujärveä ympäröivä alue tulee pitää maankäyttösuunnitelmista sen verran vapaana, että laji pystyy vaeltamaan sille ominaisesti ja sen geneettinen monimuotoisuus säilyy.

Tällä hetkellä hirvieläimistä, kuten hirvi ja metsäpeura, ei tuulivoiman vaikutuksiin liittyviä tutkimuksia ole. Mutta esim. metsäpeuran elinoloja vastaavissa olosuhteissa tehdyissä porotutkimuksissa on tuulivoimalla havaittu negatiivinen vaikutus erityisesti porojen lisääntymisaikana (ks. Skarin ym. 2014, Skarin ym. 2016 ja 2018, Skarin ja Alam 2017, Skarin ym. 2021), jolloin rakennusaikaisen ja operatiivisen vaiheen vaikutus saattoi ulottua useiden kilometrien päähän. Tuoreimmassa tutkimuksessa porojen laidunpaine väheni jopa 10 km etäisyydellä tuulivoimasta (Eftestøl 2023).

Ohjelmassa kerrotaan, että maastaselvityskohteiden valinta tehdään kartta- ja ilmakuvatarkastelun avulla. Lumijälkilaskennasta kerrotaan, että se toteutettiin sovellettuna kolmiolaskentana ja soveltuvin osin linjalaskentana. Yksittäisten lumijälkilaskentojen sijaan tulisi tehdä selvityksiä, joissa huomioidaan vuodenaikaisuus. Esimerkiksi sekä suden, karhun että metsäpeuran osalta, lajien käyttäytyminen, sijainti ja elinympäristön käyttö vaihtelevat vuodenajan mukaan. Metsäpeuran osalta Luke näkee puutteena, että jälki-inventoinnit on suunniteltu tehtäväksi talvella, jolloin peurat eivät ole alueella.

Suden osalta Luke tuo esille, että keväällä susi huolehtii reviirin rajoista ja pyrkii saalistamaan tehokkaasti, jotta olisi mahdollisimman hyvässä kunnossa pentujen syntyessä. Tällöin suden esiintymistä ohjaa saaliseläinten sijainti enemmän kuin pesimäalueiden sijainnit. Vasta lähempänä penikointia susi hakeutuu reviirin ydinalueille, joissa synnytys ja pentujen hoito tapahtuu.

Hankealueen ympäristössä on (n. 30 km säteellä) 13 eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Osa näistä hankkeista rajautuu toisiinsa ja muodostaa yhdessä laajempia tuulivoima-alueita (kts. YVA-ohjelman s. 24. Kuva 2–7. Lähialueen tuulivoimahankkeet). Luke näkee, että tämän hankkeen YVA-selostuksessa tulee osoittaa erityistä painoarvoa ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi ja metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetoa ja hankealueelle voi sijoittua metsäpeuran lisääntymisalueita. Hankealue sijoittuu Kemilän ja Kivesjärven susilaumojen reviirille. Metsäpeuran elinoloja vastaavissa olosuhteissa tehdyissä porotutkimuksissa on tuulivoimalla havaittu negatiivinen vaikutus erityisesti porojen lisääntymisaikana, jolloin rakennusaikaisen ja operatiivisen vaiheen vaikutus saattoi ulottua useiden kilometrien päähän. Luke näkee, että nykyinen tuulivoimarakentaminen ja sen jatkosuunnitelmat saattavat muodostaa vakavan uhan koko metsäpeurakannan elinvoimaisuudelle yhdessä muiden muutostekijöiden kanssa. Kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi ja metsäpeura) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 03.11.2023 klo 14:35:58.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: